

FÖRSVARSKOMITEENS BETÄNKANDE 1/2013 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag om godkännande av beslutet av företrädarna för Europeiska unionens medlemsstaters regeringar, församlade i rådet, om privilegier och immunitet för Europeiska försvarsbyrå och dess anställda, samt förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i beslutet som hör till området för lagstiftningen och om tillämpning av rådets beslut om Europeiska försvarsbyrå

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 27 november 2012 regeringens proposition med förslag om godkännande av beslutet av företrädarna för Europeiska unionens medlemsstaters regeringar, församlade i rådet, om privilegier och immunitet för Europeiska försvarsbyrå och dess anställda, samt förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i beslutet som hör till området för lagstiftningen och om tillämpning av rådets be-

slut om Europeiska försvarsbyrå (RP 165/2012 rd) till försvarskomiteen för beredning.

Sakkunniga

Komiteen har hört

- regeringssekreterare Tuomas Venho, försvarsministeriet
- enhetschef Kaija Suvanto, utrikesministeriet.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslår regeringen att riksdagen godkänner beslutet av företrädarna för Europeiska unionens medlemsstaters regeringar, församlade i rådet, om privilegier och immunitet för Europeiska försvarsbyrå och dess anställda, utfärdat i Bryssel i november 2004, och lagen om sättande i kraft av de bestämmelser i beslutet som hör till området för lagstiftning och om tillämpning av rådets beslut om Europeiska försvarsbyrå.

Beslutet träder i kraft den första dagen i den andra månaden efter det att tio medlemsstater och den medlemsstat där byrå har sitt säte har anmält till rådets generalsekretariat att de nationella förfarandena har slutförts. Den lag som ingår i propositionen avses träda i kraft vid en tidpunkt om vilken det föreskrivs genom förordning av statsrådet och samtidigt som beslutet träder i kraft.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Europeiska försvarsbyrån inrättades 2004 för att bidra till genomförandet av den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken, framför allt den europeiska säkerhets- och försvarspolitik. Försvarsbyrån har säte i Bryssel och dess verksamhetsområde omfattar utveckling av försvarskapacitet, forskning och anskaffning samt försvarsmateriel. Byrån skapar ramar för samarbete mellan medlemsstaterna inom ett noggrant avgränsat specialområde. Byrån ska vara öppen för alla medlemsstater som önskar delta i dess verksamhet. Deltagandet är frivilligt. I byrån ingår samtliga Europeiska unionens medlemsstater utom Danmark. Finland har varit aktivt med i verksamheten sedan byrån inrättades. Byrån har ca 110 anställda, varav tre till sex har kommit från Finland.

Europeiska unionens råd antog den 12 juli 2004 gemensam åtgärd 2004/551/Gusp om inrättande av en europeisk försvarsbyrå med stöd av artikel 14 i fördraget om Europeiska unionen. Sedan Lissabonfördraget trädde i kraft innehåller fördraget om Europeiska unionen inte längre bestämmelser om gemensamma ståndpunkter eller gemensamma åtgärder, utan de ersätts av rådsbeslut. I enlighet med detta antogs den 12 juli 2011 rådets beslut 2011/411/Gusp om Europeiska försvarsbyråns stadga, säte och verksamhetsregler och om upphävande av den gemensamma åtgärden. I artikel 6 i det beslutet föreskrivs det vidare om skyldighet för medlemsstaterna att se till att byrån har den mest vittgående rättskapacitet som tillerkänns juridiska personer enligt deras nationella lagstiftning.

Bestämmelser om Europeiska unionens immunitet och privilegier finns i ett protokoll nr 7, privilegieprotokollet, som är fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Privilegieprotokollet har tillämpats på de tjänstemän och övriga anställda vid EU-byråerna som omfattas av unionens tjänsteföreskrifter. Dessa tjänsteföreskrifter har inte tillämpats på sådana av unionen inrättade organ där omkostnaderna, inklusive lö-

ner och pensioner, helt finansieras av medlemsstaterna. Eftersom försvarsbyråns omkostnader inte finansieras med medel ur EU:s budget, utan med de deltagande medlemsstaternas bidrag, ska inte heller byråns personal omfattas av unionens tjänsteföreskrifter och därmed inte heller av privilegieprotokollet.

Det privilegiebeslut av företrädarna för medlemsstaternas regeringar som nu föreläggs riksdagen för godkännande omfattar privilegier och immunitet som i allmänhet medges internationella organ och organisationer samt deras anställda, som endast gäller tjänstemän vid byrån och som behövs för tjänsteuppdraget. De privilegier och immuniteter som ingår i beslutet omfattar bl.a. immunitet mot rättsliga förfaranden, immunitet mot genomsökning, beslag, rekvisition, konfiskation och andra slag av tvångsåtgärder, arkivens okränkbarhet, befrielse från vissa skatter samt lättnader och immunitet för kommunikation. Inkomstbeskattningen för byråns anställda i fråga om löner och arvoden som byrån betalar ska ordnas så att de anställda är skyldiga att betala skatt till byrån. De personer som betalar skatt till byrån befrias från skyldigheten att betala inkomstskatt i medlemsstaterna.

Propositionen innehåller också ett förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i beslutet som hör till området för lagstiftning och om tillämpning av beslutet. Avsikten är också att genom ikraftträdandelagen fullgöra skyldigheten enligt rådets beslut 2011/411/Gusp att se till att byrån har den mest vittgående rättskapacitet som tillerkänns juridiska personer enligt medlemsstaternas nationella lagstiftning. Byrån ska få förvärva och avyttra lös och fast egendom samt vara part i rättsliga förfaranden. Enligt förslaget får byrån dessutom ingå avtal med såväl privata som offentliga samfund och organisationer.

Enligt vad utskottet inhämtat är konsekvenserna av beslutet för de offentliga finanserna främst en förlust av skatteinkomster, som bedöms vara ringa för Finlands del.

Utifrån utfrågningen av de sakkunniga fäster utskottet uppmärksamhet vid beredningen av avtal om privilegier och immunitet. Enligt utskottet bör statsrådet utveckla samordningen mellan ministerierna i fråga om internationella avtal, särskilt när det gäller beredning av avtal om privilegier och immunitet. Utskottet anser att det är mest naturligt att ansvaret för samordningen främst faller på utrikesministeriet.

Sammantaget anser utskottet propositionen vara behövlig och ändamålsenlig. Utskottet tillstyrker lagförslaget utan ändringar.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner det beslut som företrädarna för Europeiska unionens medlemsstaters regeringar, församlade i rådet, fattade i Bryssel den 10 november 2004 om privilegier och immunitet för Europeiska försvarsbyrå och dess anställda och

godkänner lagförslaget utan ändringar.

Helsingfors den 14 februari 2013

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jussi Niinistö /saf
medl. Thomas Blomqvist /sv
Pekka Haavisto /gröna
Timo Heinonen /saml
Mika Kari /sd
Esko Kurvinen /saml
Pentti Oinonen /saf
Tuula Pelttonen /sd
Eero Reijonen /cent

Mikko Savola /cent
Ismo Soukola /saf
Eero Suutari /saml
Sofia Vikman /saml
Tuula Väättäinen /sd
Jyrki Yrttiaho /vg
Jukka Kärnä /sd
Aila Paloniemi /cent.

Sekreterare var

utskottsråd Olli-Pekka Jalonen.